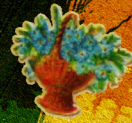

Perspex

Linksom of Rechtsom

Nederlanders erzen naar aan polarisatie, omringen zc. v. d. met gelijkgestemden

Een ruime meerderheit van de Nederlanders is op Twitter. Ze in met name de politiek, de maatschappij en de cultuur. Ze storen zich aan de verslechtere omstandigheden van de politieke en publieke debat die de afgelopen jaren hebben gezien. In hun eigen discussies op sociale media, zoals op Twitter, komt daarop een reactie van de overheid. Dat komt doordat ze niet alleen de overheid, maar ook de media gaan ze volgen. Ze willen weten wat de overheid denkt en hoe ze uit de weg, om problemen te voorkomen.

De Kanaan Courant na de val van Rutte IV: politieke versnippering is extreem

De aantrekkingskracht van conservatief rechts op christenen

Onderwijs de grote gelijkmaker

Kanaan Courant

Voorwoord

Marlies Potappel

“Er is een tijd om af te breken, en een tijd om op te bouwen.
Een tijd om lief te hebben en een tijd om te haten” - Prediker 3

“Ik hou van je”, dat was wat hij zei. Mensen fronsden, lachten, smaalden, riepen.
Wat is waar en oprecht? Wat lijkt mooi, maar is het niet gitzwart? Wat is spel en wat is echt?
Is er een politicus én een mens?

Vragen over intenties en strategie passeerden de afgelopen weken de revue. De politiek kan hard zijn. Politiek gaat over kwetsbare mensen en systemen en verdient het daarom serieus genomen te worden. Het spel moet soms op het scherpst van de snede worden gespeeld. Toch gaf het opstappen van een groot aantal politici een nieuwe dimensie aan het geheel. Na 13 jaar status quo was het voor sommige politici en toeschouwers moeilijk te bevatten dat het leven bestaat uit meer lagen dan één. Opeens was er een Rutte die geen premier meer van ons land zou zijn. Opvallende verschillen waren er te observeren in het debat waarin Rutte zijn vertrek aankondigde. Waar de één in staat was menselijkheid te tonen en boven de situatie uitsteeg, bleef de ander in standje “moddergooien”.

Laten we elkaar stimuleren dingen weer in perspectief te plaatsen. Waar zie je de strategie en waar de mens? Wanneer zit je in de inhoud en wanneer kijk je erop neer? En vooral: wat doen jouw woorden en acties met de persoon tegenover je? Ik hoop dat de CU hierin onderscheidend kan zijn. Het geloven in een God is een continue oefening van het in perspectief plaatsen van de realiteit, dus veel CU-stemmers zouden hier toch wel wat feeling mee moeten hebben.

Terug naar de realiteit. Perspex. Links, rechts, gelijkheid of vrijheid, of toch allebei? Welke gaten zitten er in ons lespakket? En wat vonden Luther en Calvijn van demonstraties á la extinction rebellion? U vindt het allemaal in dit nummer.

Veel leesplezier!

Marlies Potappel • hoofdredacteur

Inhoud

- 2 VOORWOORD vanuit de redactie
- 3 Perspectief IN DE MEDIA
- 4 Met BBB in de tweede kamer
- 6 De aantrekkingskracht van conservatief (extreem) rechts op christenen
- 8 TEGEN HET SPEL over hokjesdenken
- 9 WIST JE DAT over christelijke partijen
- 10 OPINIE Links liberalisme; nobel of naïef?
- 13 OPINIE Onderwijs, de grote gelijkmaker?
- 14 INTERVIEW met Mina Morkoc van Groen Links
- 17 SATIRE door 'De Kanaän Courant'
- 18 COLUMN Progressieve conservatief? Abraham Kuyper!
- 20 VANUIT HET BESTUUR

IN DE MEDIA

CU-jongeren: 'Partijbestuur moet ingrijpen bij samenwerking met PUV', NPO Radio 1 op 6 april

Jongerenafdeling ChristenUnie vraast uitleg over samenwerking met PUV, Omroep Flevoland, 28 april

Jongerenclub ChristenUnie doet mee aan klimaatprotest Extinction Rebellion: 'Bijna religieuze sfeer', ND 24 mei

Tientallen organisaties publiceren aanklacht tegen astelbeleid kabinet: politieke onwil, in het ND 15 mei.

Feest op het Beyers Naude in het Leeuwarden: Varoslava uit Oekraïne mag in Nederland blijven, 11 april, Friesch Dagblad

Waarom CU-jongeren zij aan zij protesteren met klimaatactivisten van Extinction Rebellion, RD, 25 mei

ChristenUnie-jongeren veroordelen 'laxe houding' kabinet tijdens tentprotest bij Ter Apel, CUvandaag 19 mei

Welke lessen moet de politiek trekken uit de winst van BBB, Jens voor het opiniepanel van het ND, 27 maart

De ChristenUnie moet meer kleur bekennen in de coalitie, Nathan Kramer bij BNR breekt, 4 april

CU-jongeren kiezen met Nathánaël Post voor middenwes, RD 12 juni

Nathánaël Post nieuwe CU-jongeren voorzitter: "Je kunt een stabiliteit bieden als je jezelf op de flanken plaatst", ND 10 juni

Srijd om voorzitterschap ChristenUnie-jongeren. Ook partijkopstukken bemoeien zich ermee, ND 6 juni

Politieke jongeren demonstreren in een slaapzak tegen 'inhumaan' Ter Apel, Trouw 17 mei

Met BBB in de TWEEDE KAMER

Geschreven door: Daniël van Holten

In 2021 kwam een nieuwe BBB fractie met één kamerlid en een paar medewerkers in de Tweede Kamer. Wij interviewen één daarvan, **Alexander Hendriks** over zijn achtergrond, zijn politieke loopbaan, werkbezoeken en veel meer.

GEFELICITEERD MET DE VERKIEZINGS-OVERWINNING. HOE VOELT DAT EN WEET JE HOE HET GEKOMEN IS?

Het is nu wel een beetje bedaard maar het was overweldigend. In den Haag hebben we maar een kleine club. Er is een campagne-strategische uitleg en politieke filosofische uitleg. Ik denk dat er een kiezersblok is die behoefte heeft aan een partij die het verhaal van nabuurschap, gemeenschap, goede voorzieningen en rentmeesterschap voor natuur, klimaat en een welvarend land vertelt. En de campagne ging goed met die spandoeken en zo. Je bent op tv maar mensen zien het ook in hun dorp en bij de buurman.

HOE BEN JIJ VOOR HET EERST BEGONNEN IN DE POLITIEK?

Ik had al wel politieke interesse en ben katholiek. Ik voel me ook christendemocraat dus het lag voor de hand dat ik CDA lid zou worden. Dat ben ik even geweest maar ik ben toen wel teleurgesteld geraakt in het CDA.

En toen kwam BBB. dat geluid sprak me wel heel erg aan. Ik ben met Caroline in contact gekomen. Mijn rechtenstudie sloot goed aan en dat had BBB toen nodig. Dat was wel een hele mooie kans om ook iets met je idealen te doen. Ze hadden eigenlijk iemand nodig die op staatsrecht en Europees recht input kon leveren.

WIE VIND JIJ EEN INSPIREREND VOORBEELD ALS PERSOON?

In de Nederlandse politiek ben ik erg fan van Schaepman die in het oosten en Twente de KVP heeft grootgemaakt omdat hij mensen die aan de zijlijn stonden en sociaal en

economisch gemarginaliseerd waren deel heeft gemaakt van Nederland. Dat is ook wat in het meest ideale beeld BBB ook doet met mensen die zich niet meer deel van het nationaal verhaal.

WAT ZIJN VOOR JOU DE POLITIEKE DOELEN OP JOUW BELEIDS-TERREINEN?

Wij zijn klein in de Tweede Kamer, dus we zoeken altijd een niche onderwerp waar we verschil kunnen maken. Bij Justitie is dat dat er geen politieposten meer worden gesloten in de regio en op het platteland. Bij Buitenlandse Zaken moet je geen heel vaste doelen hebben en in Nederlands belang blijven handelen. Dat belang is meer voedselzekerheid en energieonafhankelijkheid en een sterke band met de VS.

We bereiden nu de Europese verkiezingen voor en hebben recent een visie daarover gepubliceerd. Dan kijken we naar het begrip nabuurschap en wat Europees nabuurschap betekent. Voor ons is dat voor elkaar zorgen als je het nodig hebt en in crisissen, maar met respect voor elkaars erf.

Bij Defensie is dat de centralisatie van het vastgoed tegengaan. Voor veel regio's is de kazerne sociaal en economisch belangrijk en wordt defensie zichtbaar in de samenleving.

WAT IS JE LEUKSTE WERKBEZOEK TOT NU TOE?

Dat was denk ik defensiewerkbezoek aan de luchtmobiele brigade toen gingen we 24u echt meelopen. We hebben in militaire overals meelopen met schiettraining, EHBO, op de Arnhemmerheide op patrouille en we werden achternagezeten door militairen.

WAT IS DE GEKSTE ONTDEKKING VAN "ZO WERKT HET IN DEN HAAG"?

Wat verraste is hoezeer coalitiepartijen om een motie in te dienen of een andere actie te ondernemen een soort knik moeten krijgen vanuit het kabinet. Bij sommige partijen is de dualiteit in ons staatsbestel totaal verdwenen.

Hoe ziet je vrijetijdsbesteding er buiten de kamer uit?

In de zomer is het vaak zwemmen en bootje varen in Vinkeveen, dichtbij Mijdrecht waar ik vandaan kom. Ik

houd ook wel van wandelen en de sportschool opzoeken na mijn werk. Sinds een jaar heb ik ook surfen ontdekt. Ik heb veel naar landen in de voormalige Sovjet-unie gereisd omdat ik ook van fotografie houd en ik houd van brutalistische oude fabrieken en zo. Daar ging ik weleens naartoe om dat te fotograferen.

Bij sommige partijen is de dualiteit in ons staatsbestel totaal verdwenen.

WAT NEEM JIJ UIT DE REGIO MEE NAAR JE BAAN IN DEN HAAG?

Mijdrecht is echt veel groter geworden begin jaren 90 en er zijn toen veel voorzieningen bijgekomen. Door mijn jeugd heen is veel verdwenen. Toen ik jong was dacht ik dat dat de natuurlijke gang van zaken is. Later kwam ik erachter dat dat niet zo hoeft te zijn, het is een gevolg van politieke keuzes en bezuinigingen en centralisatie. Het hoeft niet zo te zijn en je kan andere keuzes maken. Dat is wel een grote politieke drijfveer dus ik neem dat elke keer weer mee naar Den Haag.

WAT ZOU JE AAN PERSPECTIEF EN DE CHRISTENUNIE MEEGEVEN?

De ChristenUnie is erg langzaam een bestuurderspartij geworden. Verlies jezelf daar niet te veel in. Sluit compromissen maar wees ook duidelijk waar je in gelooft, wat je standpunt is en sluit dat compromis niet al bij voorbaat. Blijf sterk in de ChristenUnie-leer en verkondig dat. Kom daarna ook met de BBB praten over hoe we Nederland sociaal en sterk inrichten.

DE AANTREKINGSKRACHT VAN CONSERVATIEF (EXTREEM)RECHTS OP CHRISTENEN

Redacteur: **Marnix Koops**

De evangelicals die Trump het Witte Huis in zouden hebben gestemd, Braziliaanse katholieken die alles lijken te slikken van Jair Bolsonaro en hier in Europa, christelijke Hongaren die achter Orban's nationalistische anti-migratie beleid staan, mede omwille zijn pro-familie standpunten. Christelijke waarden vermengd met sterk nationalistisch en soms zelf radicaal anti-migratie beleid, het lijkt steeds vaker hand in hand te gaan. Hoe komt het dat deze niet per se bij elkaar horende fenomenen toch vaak samen optrekken?

Op 8 november 2016, toen het duidelijk werd dat Donald Trump de verkiezingen zou gaan winnen, bleef er bij velen een gevoel van ongeloof hangen. Zeker in Europa kon men niet begrijpen dat Amerika, "The city upon a Hill", had gekozen voor Donald Trump, een louche zakenman die meerdere malen vrouwonvriendelijke uitspraken had gedaan. Later zou blijken dat de Evangelicals, een evangelische stroming met een focus op de wedergeboorte, een cruciale rol hadden gespeeld in de verkiezing van Trump. Waarom zouden diepgelovige

christenen stemmen op een man die momenteel in zijn derde huwelijk is aanbeland, een affaire heeft gehad met een pornoactrice en uitspraken heeft gedaan zoals "grab them by the pussy"?

Een deel van het antwoord is simpel: Trump beloofde conservatieve rechters aan te stellen in het Amerikaanse Hooggerechtshof, een ontzettend invloedrijk orgaan waar de leden voor het leven benoemd worden. Deze conservatieve rechters schrapten recentelijk het landelijk recht op abortus, een ontzettend belangrijk thema voor de evangelicals. Voor veel Amerikaanse christenen is het afschaffen van het recht op abortus een van de voornaamste redenen om te gaan stemmen. Andere thema's zoals migratie, klimaat en inkomensongelijkheid worden gezien als minder belangrijk en op de koop toegenomen. Maar niet elke christen stemt om dezelfde reden op dezelfde partij en ook is er niet een eensoortig christelijk politiek geluid. In elk land is het christendom vermengd met cultuur en traditie en spelen politici hier handig op in.

Inzoomend op Nederland zie je al twee zeer verschillende christelijke partijen: de Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP) en de ChristenUnie. Waar beide partijen haar politieke standpunten baseren op de Bijbel, is de SGP conservatiever in de vertaling van de Bijbel naar haar politieke standpunten. De partij is daarom ook tegen legalisering van het homohuwelijk, abortus, euthanasie en prostitutie. De ChristenUnie lijkt over het voorstaande soms wat meer nuancerend uit de hoek te komen, maar vindt zichzelf ook terug in het meer behoudende spectrum van de medisch-ethische standpunten. De ChristenUnie ziet zichzelf als christelijk-sociaal en wordt daarom vaak als een meer linkse partij gezien ten opzichte van de SGP, ook al is de christelijke politiek vaak moeilijk te plaatsen in links of rechts. Vaker dekt conservatief de lading beter. Echter, christelijke partijen staan ook voor groen beleid (rentmeesterschap) en progressieve steun voor de armen en migranten (naasteliefde), dus ook dit is te kort voor de bocht.

Als we weer uitzoomen op de rest van de wereld zien we dat bijna geen land de luxe kent om op een specifiek christelijke partij te stemmen. Zeker in de Verenigde Staten, waar of de Democraten of de Republikeinen de dienst uitmaken, kom je als christelijke kiezer voor een moeilijke keuze te staan. Een conservatieve partij met een groene en sociale agenda valt hier niet te kiezen, er zal dus water bij de wijn moeten. Dit "probleem" lijkt vaker voor te komen: mooie christelijke waarden, zoals het belang van een veilige familie, bescherming van het leven en respect hebben voor ouderen wordt vermengd met minder coulante meningen over klimaat en migratie.

Dit zien we ook bij conservatieve influencers, zoals de Canadese psycholoog Jordan Peterson. Peterson is bekend geworden door zijn zelfhulpboeken, die vooral lijken te zijn aangeslagen bij jonge mannen. In deze boeken, en ook in zijn online lezingen, vermengt Peterson Bijbelse verhalen met conservatieve opvattingen over culturele en politieke kwesties. Ook al zijn Peterson's fans soms niet christelijk, het geschetste conservatieve beeld lijkt vruchtbare grond te vinden bij mannen die zich niet kunnen vinden in de volgens hen te "woke" wereld.

Waar het bij Peterson begon met het ageren tegen identiteitspolitiek keert hij zich nu ook fel tegen

klimaatwetenschappers, stellend dat de opwarming van de aarde niet door de mens komt. Dit past in het patroon van het republikeinse verhaal waar een christelijk conservatief narratief altijd samen gaat met een kleine overheid die zich niet bemoeit met klimaatbeleid. Zo lijkt de conservatieve vleugel twee groepen mensen te verenigen, de heterogene christelijke groep en de van nature al rechts stemmende kiezer, bij elkaar een meerderheid die kan beslissen wie de president van Amerika wordt.

**ZEKER IN DE
VERENIGDE STATEN,
WAAR OF DE
DEMOCRATEN OF DE
REPUBLICAINEEN DE
DIENST UITMAKEN,
KOM JE ALS
CHRISTELIJKE KIEZER
VOOR EEN MOEILIJKE
KEUZE TE STAAN.**

Het lijkt erop dat christelijke partijen die logischerwijs op veel punten conservatief zijn dit combineren met een meer rechtse agenda om een zo breed mogelijk publiek aan te spreken. De meer progressieve partijen hebben zo als het ware een monopolie op standpunten zoals duurzaamheid en een eerlijker verdeling van welvaart. Dit neemt niet weg dat veel christenen soms bij het stemmen vergeten dat liefde voor de vreemdeling en rentmeesterschap niet per se minder belangrijk zijn dan de bescherming van het leven.

Gelukkig valt er in Nederland meer te kiezen en kan er zelfs gekozen worden tussen verschillende partijen met een christelijke basis. Hoewel er recentelijk veel kritiek is op de vele partijen en de politieke versplintering in Nederland, moeten we niet vergeten dat door onze grote keuzevrijheid christenen niet hoeven te kiezen tussen conservatief of duurzaam beleid. De zeldzame combinatie van een partij die én opkomt voor meer conservatieve standpunten én ook staat voor duurzaamheid en humaan migratiebeleid is uniek en daar mogen we dankbaar voor zijn. •

TEGEN het SPEL

Geschreven door: **Pieter van Daalen**

Hokjesdenken doen we allemaal, ook jij. Het is een fenomeen dat overal voorkomt en biedt de mens veiligheid en houvast. Verkeerd of gevaarlijk is het dus niet, maar dit kan het wel worden als de 'wij-groep' zich afzet tegen de zij-groep en er daarbij spanning en polarisatie ontstaat. De geschiedenis heeft uitgewezen tot wat voor rampen zo iets kan leiden, en ook vandaag leidt de spanning en polarisatie waarover we het hier hebben tot een versplinterd politiek landschap waarin fouten, verschillen en confrontaties breed worden uitgemeten.

Polarisatie is misschien wel het meest zichtbaar in politieke onderwerpen. Misschien heb je weleens meegemaakt dat de sfeer op een verjaardagsfeest omsloeg toen er een gevoelig politiek thema ter sprake kwam. In de politiek, en dan vooral in Den Haag, is de ruimte voor nuance vaak ver te zoeken en is het innemen van 'polariserende' standpunten een uitgelezen manier voor partijen om zich te profileren.

De meest oude, en misschien wel achterhaalde benaming waarin de polarisatie in de politiek te zien is, is de 'links-rechtsverdeling'. Het is een inmiddels eeuwenoude manier om partijen en politica in een hokje te stoppen en om op die manier een wij- en zijgroep te creëren. De links-rechtsverdeling kenmerkt zich historisch gezien door een linkerkant die traditioneel opkomt voor de hardwerkende kleine man, met daarbij oog voor solidariteit. De rechterkant kwam daarentegen vooral op voor bescherming van de eigen portemonnee. Linkse partijen zien daarnaast een grote rol weggelegd voor de overheid, de rechtse partijen willen juist dat diezelfde overheid zich zo min mogelijk met het dagelijks leven bemoeit.

Inmiddels kun je gerust stellen dat de links-rechtsverdeling achterhaald is. Zo zegt de partij die zich oorspronkelijk vooral voor de bescherming van de portemonnee hardleek te maken nu op te komen voor de hardwerkende arbeider, en heeft een oorspronkelijke arbeiderspartij geholpen de verzorgingsstaat af te breken. 'Rechtse' partijen nemen steeds vaker sociale standpunten in, en linkse partijen doen andersom hetzelfde.

De links-rechtsverdeling is vervaagd en de vraag is of we zo'n verdeling willen behouden. Hokjesdenken is een denkstap van mensen, en denkstappen van mensen zijn te sturen. De indeling van partijen, mensen en groepen in een hokje, een linker- of rechterkant bijvoorbeeld, is een vervaagde grens die polarisatie in de hand werkt. Het is daarnaast onmogelijk om een partij volledig aan de linkerkant of volledig aan de rechterkant van het politieke spectrum in te delen. Denk hierbij alleen al aan de grootste partij van onze senaat, waar delen we die in?

Laten we daarom stoppen met de links-rechtsverdeling. Hetzelfde geldt voor een conservatief-progressief-verdeling, of een indeling op basis van globalistische en nationalistische partijen, en ga zo maar door. Veel beter kan gezocht worden naar de verbinding en de overeenkomsten tussen partijen om op die manier te zoeken naar een oplossing. Niet het verschil tussen partijen zou breed uitgemeten moeten worden, maar juist de overeenkomsten. Het zou het begin zijn van een politiek landschap dat het beste voor heeft met ons land, en dat dan vervolgens ook waar kan maken omdat het constructief samenwerkt.

Zoeken naar de verbinding, in plaats van naar het verschil. Communicatie, in plaats van polarisatie. Het klinkt bijna cliché, maar wat zou het een verademing zijn. •

Over de hele wereld bestaan er christelijke partijen, allemaal met hun eigen speerpunten. Waar de christelijke partijen in het ene land zeer conservatief en rechts zijn, kunnen ze elders een stuk progressiever en links zijn: vindt het uit in de rubriek Wist je dat?

Geschreven door:
Gerard Saurwalt

Wist JE DAT

De Fidesz-partij in Hongarije is een algemeen bekende conservatieve partij. Fidesz profileert zich

als een partij voor alle christelijke en nationalistische Hongaren. De partij en hun leider Victor Orban komt geregeld in het nieuws wegens conservatieve ideeën rondom lhbti-rechten en abortus. Ze zijn vanwege hun halsstarrige houding uit de EU-fractie van de Europese Volkspartij gezet.

In 1961 werd de Christendemocratische Wereldunie opgericht die tot op de dag van vandaag nog bestaat. Weliswaar heet deze internationale inmiddels Centrumdemocratische Internationale, maar de beginselen zijn oorspronkelijk christendemocratisch. Bovendien zijn er verschillende christelijke partijen lid van deze internationale. Het Nederlandse lid is het CDA.

In Chili was tot 2013 de Partido Izquierda Ciudadana de Chile (kortweg IC) een progressief links-socialistische partij. Tot 2013 heette de partij zelfs Partido Izquierda Cristiana de Chile (Links-Christelijke Partij van Chili). Sinds 2013 heeft de IC 1 zetel in het parlement en is deze aangesloten bij de politieke alliantie Nueva Mayoría (Nieuwe Meerderheid).

In Zweden bestaan de Christendemocraten nog helemaal niet zo lang. Zeker in vergelijking met de Nederlandse en Vlaamse versie is KD heel jong. Opggericht in 1964 als reactie op regeringsplannen rondom het godsdienstonderwijs op school (waar kennen we dat van?). Inmiddels na enkele naamsveranderingen en koerswijzigingen een zeer gevestigde centrumpartij.

LINKS LIBERALISME NOBEL OF NAÏEF?

Auteur: **Marlies Potappel**

De term links-liberalisme klonk me altijd wat tegenstrijdig in de oren. Bij links denk ik aan een grote rol voor de overheid, een groot sociaal vangnet en betaalbare gezondheidszorg. De zogenoemde 'verzorgingsstaat'. Liberalisme associeer ik met het tegenovergestelde: vrijheid, eigen verantwoordelijkheid en een kleine overheid. Door mensen als Joris Luyendijk en Sander Schimmelpenninck werd ik me meer bewust van deze almaar dominantere wordende stroming in Nederland. Een ontwikkeling die vragen bij me oproept. Vangt het stellen van kaders aan vrijheid links-liberalisme het beste van twee werelden? Of probeert men idealen bij elkaar te brengen die in de praktijk niet al te best te verenigen zijn?

DE IDEALEN VAN HET LINKS-LIBERALISME

Laten we beginnen bij wat links-liberalisme inhoudt. Het links-liberalisme combineert elementen van het liberalisme en progressivisme. Het richt zich op

individuele vrijheid en gelijkheid, tot het de vrijheden van anderen inperkt. Daarnaast focust het zich op democratische legitimiteit en een herverdeling van welvaart. Linkse liberalen pleiten vaak voor beleid dat gericht is op het bevorderen van gelijke kansen voor iedereen, zoals progressieve belastingen en universele gezondheidszorg en onderwijs. Ze zijn doorgaans voorstander van sociaal-liberale hervormingen, zoals het uitbreiden van rechten voor minderheden en het decriminaliseren van drugs.

Het links-liberalisme sluit uitstekend aan op de tijdgeest waarin men vrijheid en gelijkheid met elkaar wil verenigen. Links-liberalen omarmen een grote mate van individuele vrijheid als het gaat om het maken van keuzes en het verwezenlijken van persoonlijke wensen. Tegelijkertijd wil men niet het gevoel hebben 'over andermans rug' geleefd te hebben en vinden links-liberalen het belangrijk ook anderen in dit land een eerlijke kans geven.

VRIJHEID BOVEN ALLES

Ik zie toch wat problemen. Allereerst in de dominantie van het vrijheidsideaal boven andere idealen. Begrijp me niet verkeerd: vrijheid is een groot goed en dat realiseren we ons vaak te weinig. Tegelijkertijd ben ik ervan overtuigd dat meer vrijheid de mens niet per definitie gelukkiger maakt. Vanuit mijn christelijke visie kan ik genoeg voorbeelden opnoemen waarin het stellen van kaders aan vrijheid juist bijdraagt aan mijn geluk en welzijn. En niet alleen aan dat van mij, maar - als meer mensen zich binnen die kaders zouden begeven - aan het welzijn van de hele maatschappij. Het uitleven van jouw vrijheden kan de vrijheden van anderen sterk inperken - zeker anderen die in een minder fancy bedje zijn geboren dan jij. Kaders zijn af en toe broodnodig in het streven naar een betere wereld voor jezelf en voor de ander.

TOCH VOELT DE
STERKE FOCUS OP
HERVERDELING
VAN KAPITAAL
VOOR MIJ ALS EEN
TECHNOCRATISCHE,
EN DAARMEE
MAGERE
BELEVING VAN
COLLECTIVITEIT.

GEBREK AAN COLLECTIEF EN FOCUS OP INDIVIDU

Een tweede kritiekpunt dat ik zou willen benoemen is het gebrek aan collectief. Natuurlijk is het herverdelen van kapitaal iets dat collectief aanpakt en waarmee invulling geeft aan een bepaalde loyaliteit. Toch voelt de sterke focus op herverdeling van kapitaal voor mij als een technocratische, en daarmee magere beleving van collectiviteit. Waar wél sterk de focus op ligt is het individu. Dan rijst bij mij de vraag: in hoeverre is er nog ruimte voor minderheden waarin er wel een sterke nadruk ligt

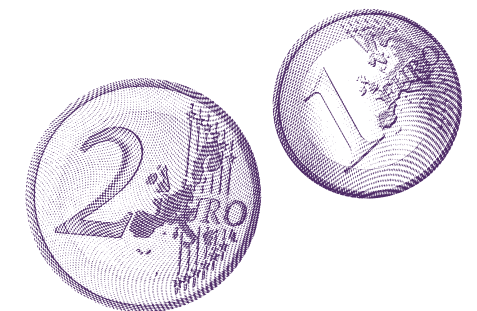
op het belang van de collectiviteit; collectiviteit waarvan het verworven het verworven geluk of welzijn misschien minder cijfertjes te vangen is?

VISIE OP ONDERWIJS

Dat er vanuit het links-liberalisme aan kaders, 'afwijkende' vormen van collectiviteit en de focus sterk ligt op het individu, is te illustreren met links-liberale standpunten over bijzonder onderwijs. Bijzonder onderwijs zou kansengelijkheid vergroten. "Neutraal en goed onderwijs dat het maximale uit kinderen haalt, zorgt voor de beste basis." Je stopt er wat in en probeert het maximale eruit te krijgen. Wat we erin stoppen wordt bepaald door wat de meerderheid vandaag de dag vindt. In mijn ogen een gevaarlijke gedachte, en voor mij als christen een beangstigende gedachte. Er wordt vaak betoogd te streven naar een diverse samenleving. Maar die diverse samenleving wordt gezien als een optelsom van individuen. In mijn ogen een kortzichtige benadering van de realiteit. Ik zou het willen vergelijken met een bodem zonder structuur. Een bodem heeft cohesie nodig en moet in elkaar grijpen om één te kunnen blijven en vruchtbaar te kunnen zijn. Een goede bodem bestaat uit zoveel meer ingrediënten en eigenschappen dan losse, identieke zandkorreltjes. Zo bestaat de maatschappij ook uit zoveel meer dan losse individuen.

HET BESTE VAN TWEE WERELDEN?

Ik denk dat er binnen de stroming best wat mooie ideeën ontstaan. Ideeën die ik graag een eerlijke kans geef. Tegelijk zie ik het gevaar van kortzichtigheid, quick fixes die passen bij de geest van de tijd en het wereldbeeld van de meerderheid. Een kritische blik, waarin we verder en breder kijken is van belang om tegengas te kunnen bieden tegen deze dominante denkwijze. •

STEM voor Diversity

STEM

ChristenUnie

ONDERWIJS, de grote gelijkemaker?

Auteur: **Stieneke Roelofsen**

Op 9 oktober 2012 was ik net begonnen aan de derde klas van de middelbare school, De dag begon zoals vele andere dagen. Zo één die weinig specifieke herinneringen achterlaat. Dat veranderde toen er wereldnieuws in mijn wereldje binnenkwam. Aan de andere kant van de wereld was een meisje van mijn leeftijd in haar hoofd geschoten omdat zij streed voor iets wat bij mij in het natuurlijk ritme van de week thuis hoort: school. Door deze daad van agressie werd de strijd van Malala Yousafzai voor het recht op onderwijs voor vrouwen wereldnieuws.

Deze afschuwelijke daad van terreur tegen een meisje wat moedig genoeg is om haar stem te verheffen is één van mijn eerste bewuste herinneringen aan de strijd voor gelijkheid. Door de jaren heen is daar een koor van inspirerende stemmen aan toegevoegd. Bij veel van die inspirerende boegbeelden ben ik de roep om het belang van goed en toegankelijk onderwijs tegengekomen. Ik ben me gaan realiseren dat de toegang tot onderwijs voor mij als een vrouw met een beperking zeker niet vanzelfsprekend is maar wel van fundamenteel belang is voor mijn ontwikkeling als mens. In de woorden van Malala: 'Onderwijs is niet alleen een recht, het is een reddingsboei. Het is de weg naar vrijheid en gelijkheid.' Nu zou je kunnen denken dat deze strijd in ons land wel gestreden is. De stroom van ouders op bakfietsen die hun kinderen op tijd op school proberen te krijgen is daar een zichtbaar bewijs van. Toch betoog ik hier dat de weg van vrijheid en gelijkheid niet gebaat is bij enkel een aanwezigheidsplicht, nee, er ontbreken fundamentele onderwerpen (?) in ons lesmateriaal.

Dit is helaas geen nieuw gegeven. Martin Luther King Jr. schreef ruim 50 jaar terug al over dit probleem. Hij betoogde dat zelfs mannen die de hoogst denkbare opleiding hebben gehad en tot de scherpste intellectuelen behoren hem afdeden als een inferieur wezen. De ontwikkeling van intellect alleen is dus duidelijk niet voldoende. Volgens King moet naast intellect ook de vorming van het karakter centraal staan in het onderwijs. Op die manier leert men om met empathie en compassie te kijken naar de verschillende levenservaringen van anderen.

Een samenleving waarin mensen over hun eigen muurtjes durven heen te kijken begint bij representatief onderwijs. Het is de hoogste tijd dat de veelkleurigheid van stemmen een plek krijgt in de curricula. School is de plek waar kinderen leren dromen over een betere wereld. Laten we die gedachtenwereld vullen met helden uit allerlei tijden en met allerlei soorten ervaringen.

*“Er wordt voortdurend een **ONBEWUSTE NORM** bevestigd en veel **MINDERHEIDSGROEPEN** vinden hun stem niet terug.”*

Dat is duidelijk te zien aan de discussies over het ontbreken van ons koloniale verleden in geschiedenisboeken. Ook is er op het moment van schrijven slechts één lesmethode die de vulva correct en volledig heeft afgebeeld in de biologieboeken. Dit soort voorbeelden laten zien dat er een schokkend gebrek aan diversiteit en representatie is op allerlei aspecten van het onderwijs. Er wordt voortdurend een onbewuste norm bevestigd en veel minderheidsgroepen vinden hun stem niet terug.

Ten slotte zou ik zelf graag Helen Keller nomineren voor een plekje in de geschiedenisboeken. Mocht je nou geen idee hebben wie dat is, dan raad ik je van harte aan om eens met chat-GPT te gaan babbelen. Dat verrijkt jouw wereld en helpt mij om mijn stem te laten horen. Om de woorden van Malala nogmaals te gebruiken: 'I raise up my voice not so I can shout but so that those without a voice can be heard'. •

GROEN LINKS

Interviewer: **Daniël van Holten**

Mina Morkoc (25) is sinds 2021 raadslid voor Groenlinks in Rotterdam en studente in Rotterdam. Met een sociaal hart en passie voor duurzaamheid koos ze voor Groenlinks en was ze de eerste verkozen studente in de raad. Wij interviewden haar voor deze editie.

*Hoe ben je de politiek ingerold?
Is het al lang interesse?*

Ik ben altijd al wel maatschappelijk betrokken geweest. Op school dacht ik altijd al na over de wereld en hoe systemen in elkaar zaten en ik heb een sterk rechtvaardigheidsgevoel. Dit kwam allemaal samen in mijn eindexamenjaar van de middelbare school rond 2016: de Amerikaanse verkiezingen met Bernie Sanders heb ik nauw gevolgd en tegelijkertijd was ik aan het oriënteren naar manieren waarop ik zelf kon bijdragen

aan een eerlijke en groenere wereld. Toen ben ik op een gegeven moment gaan buurten bij GroenLinks. Ik zocht een echte klimaatpartij maar ook een linkse partij. Ik wil een stem geven aan wat geen stem heeft, met een voorkeur voor dieren en het milieu. Via werkgroepen van GroenLinks ben ik in contact gekomen met raadsleden. En toen ik een actievere rol wilde, ben ik ook de gemeentepolitiek ingerold.

*Wat voor thema's zijn voor jou
bijzonder belangrijk?*

Lastige vraag om te beantwoorden, want zo lijkt het of je een 'one-issue' persoon bent of enkel met een paar thema's bezig bent. Ik denk graag intersectioneel, dus ik

gecentreerd rond klimaat, haven en de buitenruimte, maar ik interesseer mij ook juist in andere onderwerpen buiten mijn portefeuille, buiten de politiek. Zo zit ik in de raad van toezicht van Rutgers, het kenniscentrum voor seksuele gezondheid en was ik een tijd maatschappelijk begeleider en tolk voor vluchtelingen.

In de raad ben ik veel bezig geweest met het concept 'hostile architecture', dus hoe de inrichting van de buitenruimte soms mensen buitensluit en het ontoegankelijk maakt. Denk aan bankjes met onnodige armleuningen of weggehaald worden. Dit is een onderwerp van de buitenruimte, maar het raakt ook dakloosheid en welzijn.

*Welke waarden vind je
echt heel belangrijk?*

Het ging eerder al over rechtvaardigheid. Daarnaast vind ik ook toegankelijkheid en transparantie belangrijke waarden. Zeker als het vertrouwen in de politiek laag is wil ik benaderbaar zijn. Ik hoop ontwapenend te zijn, goede gesprekken te voeren en naar oplossingen te kunnen kijken. Transparantie is belangrijk en dan laat ik zien dat ik ook maar 'gewoon' een student en vrouw van 25 ben, ik probeer mijzelf niet te onderscheiden van de rest. Daarbij ben ik ook eerlijk: niet alles gaat goed. Dat helpt ook met de vertrouwensband opbouwen en je hoeft niet een perfect plaatje te presenteren.

*Wie vind jij een
inspirerend persoon?*

Ik heb niet een rolmodel wiens pad ik zou willen volgen maar Ruth Bader Ginsburg is zeker iemand waar ik naar opkijk. De Amerikaanse opperrechter. Ze heeft enorm veel voor vrouwenrechten gedaan en in een moeilijke omgeving. En dat terwijl haar ouders allebei niet gestudeerd hebben. Dat vind ik ontzettend inspirerend. Wie zie jij als toppolitici buiten je eigen partij?

Dan denk ik meteen aan Esther Ouwehand. Ze is een ontzettend sterke leider, heeft een enorm hart voor groen en dierenwelzijn. Als iets veel te bureaucratisch wordt, kan zij het terugkeren naar waar het eigenlijk over gaat. Lokaal is dat René Segers-Hoogendoorn. Hij is een benaderbare politicus en spreekt uit zijn hart. Hij legt zijn hart op tafel en laat precies zien waarom hij ergens achter staat, daar heb ik waardering voor, al ben ik het er niet altijd mee eens. Bij beiden zie ik iets van mijn kernwaardes terug.

**DAARBIJ BEN IK OOK
EERLIJK: NIET ALLES
GAAT GOED. DAT
HELPT OOK MET DE
VERTROUWENS BAND
OPBOUWEN EN JE
HOEFT NIET EEN
PERFECT PLAATJE TE
PRESENTEREN.**

*Welke onwaarschijnlijke
samenwerkingen kan jij
aangaan in de raad?
Is dat lokaal makkelijker?*

De landelijke politiek zal altijd wel gevoeld worden door lokale politiek, dat wel. Ik zal altijd wel iets makkelijker of moeilijker met bepaalde partijen samenwerken. Een samenwerking die ik aan het begin niet meteen vanzelfsprekend vond, was de samenwerking op de energietoeslag voor studenten, waar ik steun kreeg van het CDA. En op horeca delen we bijna raadsbreed dat we een gezellige en levendige stad willen, met nuances natuurlijk.

Wat is je mooiste succes tot nu toe in de politiek?

Ik miste de vertegenwoordiging van jongeren en studenten in de raad en het is een winst dat het nu meer over hen gaat. Een mooi succesje is de energietoeslag voor studenten. Zij werden buitengesloten van regelingen die de energieprijzen compenseren. Met 60 jonge volksvertegenwoordigers hebben wij een brief aan het kabinet geschreven. Nu is er een geldpotje en een regeling om het op te lossen. Dat is wel een moeilijke regeling die weinig gebruikt is en hoge drempels heeft. Ik heb echter geregeld dat het overblijfsel van dat potje wordt ingezet voor studentenwelzijn en bestaanszekerheid.

IK MISTE DE VERTEGENWOORDIGING VAN JONGEREN EN STUDENTEN IN DE RAAD EN HET IS EEN WINST DAT HET NU MEER OVER HEN GAAT.

Wat is je doorn in het oog en wil je nog oplossen in Rotterdam?

Dat is de meest vervuilende haven in Europa. We hebben net na 1,5 jaar een klimaatactieplan gekregen en het mist nog echte ambitie en maatregelen.

Hoe zie je dat de stijl van politiek bedrijven lokaal anders is?

Het is meer "boots on the ground". Je weet echt over welke hoek, welke straat en welke winkel, ondernemer of bewoner het gaat soms. Dat zorgt voor veel passie voor de stad, en soms ook meer emotie. En je staat iets minder in de spotlight dan landelijke politiek, dus daardoor kan je iets makkelijker samenwerken.

Heb jij nog iets wat je Perspectief-leden graag mee zou geven als advies?

Stel vragen en maak waardevolle connecties. De meeste mensen zijn wel benaderbaar of vinden het zelfs leuk om advies te geven. Het kan eng zijn, maar zo kom je juist wel verder. Zo ben ik ook ooit met koekjes binnengestapt bij GroenLinks, en daar heb ik geen spijt van gehad. •

KC

MOGEN CHRISTENEN SNELWEGEN BLOKKEREN VOOR HET KLIMAAT?

WE VROEGEN HET LUTHER EN CALVIJN.

Geschreven door: Kanaän Courant

Een Twitterbericht waarin PerspectieF – de jongerenafdeling van de ChristenUnie (CU) – aankondigt mee te doen aan een supportdemo voor de A12-blokkade van milieuorganisatie Extinction Rebellion, heeft voor ophef gezorgd binnen christelijk Nederland. De illegale demonstratiemethoden (waaronder uiteraard ook snelwegblokkades vallen) waarmee Extinction Rebellion regelmatig in het nieuws komt, werpen immers de vraag op of het Bijbels verantwoord is om in dergelijke acties te participeren. Mogen christenen wel snelwegen blokkeren voor het klimaat? De Kanaän Courant vroeg het Maarten Luther en Johannes Calvijn.

"Aan gezag valt niet te tornen", zegt Luther beslist, als hij na het bezoek van onze redacteur over zijn eerste verbazing heen is. Er was al een tijdje niets aan hem gevraagd. Enfin, een snelwegblokkade is dus voor de prominente reformator absoluut geen optie. Ongevraagd voegt hij toch toe: "Maar waar hebben we het eigenlijk over? Jullie willen op de weg gaan liggen? In mijn tijd mieterden we nog gewoon een heleboel beelden om en sneden we waardevolle schilderijen aan stukken. Daar hoorde je niemand over. Komen jullie aan met je blikje tomatensoep."

Calvijn laat meer ruimte voor een demonstratie en burgerlijke ongehoorzaamheid, mits de overheid hiertoe aanleiding geeft door niet in de heilige en rechte (snel)wegen te gaan. Of daar in het geval van Nederlands klimaatbeleid sprake van is, is een punt van

twist. "Maar", zegt de populaire prediker, "aangezien alle wegen naar Rome leiden, is blokkeren een christenplicht! Als je niet protesteert, wat ben je dan voor protestant?"

Bert Bolhoed, één van de initiatiefnemers van de deelname van PerspectieF aan de supportdemo van Extinction Rebellion, kan zich vinden in deze laatste uitspraak van Calvijn. Hij legt aan de Kanaän Courant uit dat hij op het idee voor de actie kwam naar aanleiding van een gesprek met SGPJ-collega Tim de Looijer. Beide jonge politici lijden aan een pathologische neiging om grootschalige ophef te veroorzaken. Bolhoed: "Ondanks het feit dat De Looijer en ik wat politieke standpunten betreft vaak sterk van mening verschillen, zijn wij het erover eens dat je alleen door middel van sociale media-rellen succesvol puberpolitiek kunt bedrijven." Bolhoed roept leden van PerspectieF en de CU daarom enthousiast op om mee te doen aan de supportdemo, want als je zaterdag niet mee wil doen, ben je geen echte christen en is je CU-lidmaatschap niets waard. Uitzonderingen op deze laatste stellingname worden alleen gemaakt als jij helaas werkelijk verhinderd bent en je daar in de openbaarheid (lees: op Twitter) van baalt. Je kunt immers niet elk weekend de kant van de gemarginaliseerden kiezen en voor klimaatrechtvaardigheid opkomen. Dat kan de beste christen overkomen.

Meer satire? ga naar kanaancourant.nl

PROGRESSIEVE CONSERVATIEF? ABRAHAM KUYPER!

Auteur: **Gerard Saurwalt**

Velen van de lezers van PerspeX zullen de naam wel kennen van Abraham Kuyper. Hij was de oprichter van de eerste Nederlandse politieke partij en van de Vrije Universiteit in Amsterdam. De basis van de Nederlandse christendemocratie begint bij Kuyper. Als PerspeX zijn we dus ook schatplichtig aan Kuyper, zonder hem zou dit blad waarschijnlijk niet bestaan.

Abraham Kuyper was een zeer uitzonderlijke en gedreven persoonlijkheid. Naast de oprichting van de ARP en de VU heeft hij ook een dagblad opgericht waar hij lange tijd hoofdredacteur van was. Ook was hij een begeesterd bijdrager aan de *Heraut*, het zondagse kerkweekblad voor alle kerkleden van de dolerende kerken. Zo had hij zeven dagen per week directe invloed op een grote groep protestanten in Nederland, eigenlijk een influencer avant-la-lettre.

KUYPER ZOU HET NIET ZO MET RUTTE KUNNEN VINDEN

Misschien is dit nu iets te technisch aan het worden met al deze termen, dus zal ik proberen alles wat eenvoudiger te duiden. Ik probeer de vraag te beantwoorden hoe we met onze huidige ogen naar Kuyper zouden kijken: was hij links, rechts, progressief of conservatief?

Kort door de bocht is Kuyper in hedendaagse terminologie een pragmatische idealist. Misschien zouden we met een kwinkslag naar *PerspectieF* wel kunnen stellen dat Kuyper een hoopvol idealist is. Hij was niet zo zeer links of rechts.

Kuyper vond dat iedere ideologie en iedere gegronde dogmatiek radicale vrijheid moest krijgen om zich te kunnen verenigen. Hij kon het bijvoorbeeld goed vinden met Schaeapman, de priester in de Tweede Kamer. Sterker nog, hij vond het helemaal geen probleem als katholieken en protestanten zich politiek zouden verenigen.

Niet alleen ten opzichte van de katholieken was hij welwillend, ook had hij veel waardering voor het socialisme. Vooral in het doel van het socialisme: meer democratie en goede arbeidsomstandigheden. Hij was het echter oneens met de weg die daarvoor bewandeld moest worden. Hij hekelde het socialistische idee van de revolutie (hij richtte niet voor niets de *Anti Revolutionaire Partij* op).

Het feit dat hij wel verandering wilde, maakte hem progressief, maar de manier hoe hij de verandering het liefste zag maakte hem eerder conservatief. Hij heeft in zijn duizend woorden tellende boek *Ons program* uiteengezet hoe hij Nederland het liefste zag. Daarin hield hij het midden tussen links en rechts zoals we dat nu kennen. De uitbreiding van het staatsgezag moet met voorzichtigheid geschieden (dat gaat dus in tegen het linkse idee dat de staat steeds meer over moet nemen), maar daar staat tegenover dat de markt wel gereguleerd moet worden (dat gaat in tegen het rechtse geloof waarbij het vrije marktdenken op een voetstuk wordt geplaatst).

Voor ons ligt dan ook de principiële opdracht om ons in te zetten voor een betere maatschappij waarbij iedere ideologie serieus moet worden genomen. Daarin ligt dus ook een opdracht voor politieke opposanten: kom met een gedegen visie van waaruit politiek bedreven wordt. Kuyper zou het niet zo met Rutte kunnen vinden, in de eerste plaats omdat het een liberaal pur sang is, in de tweede plaats omdat hij geen visie heeft. Voor Kuyper stond dat overigens gelijk aan elkaar: liberalen hadden (en hebben) geen visie. Daarin komt de halsstarrigheid van Kuyper ook even om de hoek kijken die hem een moeilijke politicus maakte.

Mocht je Kuyper een fascinerende persoonlijkheid vinden? Heel begrijpelijk! Het Wetenschappelijk Instituut van de ChristenUnie heeft een keer hun blad volledig gewijd aan Kuyper, daar komt ook de meeste inspiratie van dit artikel vandaan: *Groen Jaargang 4*, nr. 1, maart 2020.

Beste lezer,

Tijdens de campagne voor de Provinciale Verkiezingen besloot de VVD om het 'linkse blok' als tegenstander te bestempelen. En dit terwijl het 'linkse blok' niet per se een groot gevaar was voor de VVD. De Boer Burger Beweging (BBB) was namelijk de grote uitdager van de Volkspartij. Toch kwam er een debat onder de bezielende leiding van Jeroen Pauw. Het debat vond ik niet om aan te zien. Modder gooien, jij-bakken en heel veel verwijten aan elkaars adres. Linksom of Rechtsom was de leus die die dagen dan ook vaak klonk. Maar het echte verhaal was: BBB of VVD? Dit kunstje heeft de VVD al vaker uitgehaald. Ze maken een kleine tegenstander groter dan hij daadwerkelijk is en proberen daarmee de aandacht van de échte tegenstander af te houden. Persoonlijk heb ik echt een aversie tegen de tegenstellingen die vaak worden uitgelicht door linkse en rechtse partijen. Linkse mensen zijn woke en willen heel Nederland vol met windmolens hebben en rechtse mensen denken alleen maar aan geld en geven niks om het klimaat. Met deze verkeerde veronderstellingen worden de tegenstellingen vergroot en is het voeren van een redelijk debat steeds moeilijker. Gert-Jan Segers heeft sinds kort een podcast (zoals veel mannen van zijn leeftijd tegenwoordig hebben) en in die podcast probeert hij samen met zijn voormalige collega Klaas Dijkhoff hoffelijk van mening te verschillen. Dat is wat mij betreft de juiste manier om van mening te verschillen. Door met elkaar op een rustige manier in gesprek te gaan en de tegenstellingen niet te vergroten. Ik zou dan ook een politiek willen waarin we de tegenstellingen niet vergroten, maar juist overbruggen. Dat is ook mijn plan voor de komende twee jaar waarin ik als uw voorzitter de vereniging mag dienen: de verschillen overbruggen en samen werken aan een hoopvolle toekomst.

Nathanaël Post

Voorzitter Perspectief

**GRATIS
STUDENTEN-
LIDMAATSCHAP**

Je studie, bijbaan, vrienden en familie. Het zijn nogal wat ballen die je in de lucht hebt te houden. Een prettig idee dat de RMU kosteloos je eerste contract kan checken en je een gratis loopbaangesprek ontvangt.

Die bal hoeft je in elk geval niet zelf hoog te houden! RMU. Samen werkt beter.

www.rmu.nu

RMU • SAMEN WERKT BETER

DURFTE Hopen

COLOFON

HOOFDREDACTEUR Marlies Potappel REDACTIE Stieneke Roelofsen, Daniël van Holten, Marnix Koops,
Pieter van Daalen, Gerard Saurwald VORMGEVING Levi Reinds

@Perspectief

cujongeren

Perspectief